

است.

در مجموع، باید متذکر شد که رفع این ابهامات مستلزم بیان شفاف در قانون بورس اوراق بهادار و قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی در بورس از سوی دولت است.

مقررات مبادلات ارزی

از دیگر موارد محدودکننده فعالیت‌های سرمایه‌گذاران خارجی، مسائل مربوط به نقل و انتقالات ارز است. قانون سرمایه‌گذاری خارجی سرمایه‌گذار خارجی را ملزم نموده که تنها از ارزهای شناخته‌شده توسط بانک مرکزی برای انجام مبادلات ارزی استفاده کند و کلیه این فعالیت‌های بانکی نیز باید از طریق سیستم‌های بانکی مورد تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صورت پذیرد. همچنین این قانون سازمان سرمایه‌گذاری را به‌عنوان نهاد ناظر بر نحوه استفاده از سرمایه‌های خارجی وارده به کشور قرار دهد و سرمایه‌گذار خارجی در صورتی که بخواهد بدون تبدیل ارز خارجی به پول رسمی کشور فعالیت نماید، ملزم است پرداخت سفارش‌های خارجی خود را با نظارت سازمان مذکور انجام دهد. یکی از مواردی که ممکن است برای سرمایه‌گذار خارجی مشکل ایجاد نماید، عدم امکان تأمین ارز برای انتقالات سود و سرمایه به خارج از کشور است. به این معنی که سرمایه‌گذار خارجی می‌تواند بخشی از ارز لازم خود را از طریق صادرات کالای تولیدشده در داخل کسب کند. ولی دولت می‌تواند بنا به تصمیم خود از صادرات محصولات سرمایه‌گذار خارجی به خارج از کشور جلوگیری نماید. در این حالت سرمایه‌گذار خارجی مجبور است کالای خود را در داخل به فروش رسانده، در نتیجه برای تأمین ارز مورد نیاز باید ریال به ارز خارجی تبدیل نماید که این امر می‌تواند متضمن زیان‌هایی باشد.

قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی

در قانون سرمایه‌گذاری خارجی تلاش بسیاری شده تا فعالیت سرمایه‌گذاران خارجی در کشور تسهیل گردد؛ ولی این قانون همچنان دربرگیرنده محدودیت‌هایی برای سرمایه‌گذاری خارجی است. به‌طور مثال باید به ممنوعیت مالکیت اموال غیرمنقول برای سرمایه‌گذاران

۹۹ در حقوق کنونی کشور، عوامل گوناگونی وجود دارد که برخلاف وضع موجود، حضور سرمایه‌گذاران خارجی و حواشی بین‌المللی آن، امکان موفقیت در جذب منابع مالی خارجی را افزایش می‌دهد. مهم‌ترین این عوامل وجود یک ساختار حقوقی جامع است که تا حد زیادی دارای کمترین ارجاع مسائل به سایر قوانین و مقررات باشد. البته باید اذعان کرد که در حال حاضر، قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی، نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای فعلی کشور باشد؛ ۶۶

خارجی اشاره کرد. مطابق قوانین داخلی ایران، مالکیت اموال غیرمنقول برای اتباع خارجی اعم از حقیقی و حقوقی ممنوع است. در همین راستا قانون سرمایه‌گذاری خارجی این مقررات را تنفیذ کرده و سرمایه‌گذاران خارجی را از مالکیت اموال غیرمنقول در ایران محروم نموده است. البته قانون سرمایه‌گذاری برای حل این مشکل به سرمایه‌گذاران خارجی این امکان را داده که با ثبت یک شرکت ایرانی، فعالیت‌های خود را در آن قالب انجام دهند و با توجه به ایرانی بودن شرکت، اجازه مالکیت ملک و املاک را کسب کنند. در هر صورت، باید توجه کرد که سرمایه‌گذار خارجی با حفظ هویت خارجی خود نمی‌تواند از حقوق مالکیت برخوردار شود.

نتیجه‌گیری

در حقوق کنونی کشور، عوامل گوناگونی وجود دارد که برخلاف وضع موجود، حضور سرمایه‌گذاران خارجی و حواشی بین‌المللی آن، امکان موفقیت در جذب منابع مالی خارجی را افزایش می‌دهد. مهم‌ترین این عوامل وجود یک ساختار حقوقی جامع است که تا حد زیادی دارای کمترین ارجاع مسائل به سایر قوانین و مقررات باشد. البته باید اذعان کرد که در حال حاضر، قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی، نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای فعلی کشور باشد؛ بنابراین، بازنگری در قوانین موجود، ضروری است و این بازنگری زمانی مؤثر خواهد بود که موانع

موجود در قانون اساسی، از سر راه سرمایه‌های خارجی برداشته شود.

همچنین، به‌منظور جامعیت بخشیدن به قوانین سرمایه‌گذاری خارجی، باید رویه مشخص و ثابتی در پیش‌گرفته شود. مراجعه به بعضی از قوانین به‌خصوص در زمینه مالیات، کار و عملیات بانکی قابل پیش‌بینی است. لیکن، اتکای بیش از حد به سایر قوانین و مقررات، می‌تواند موجب کاهش جذابیت سرمایه‌گذاری خارجی شود. به‌خصوص، در مواردی که این قوانین، قدیمی باشد. از لحاظ پذیرش و ورود سرمایه‌گذاری خارجی بعد از تصویب قانون جدید در این رابطه اصلاحات قابل‌توجهی در جهت تأمین امنیت سرمایه‌گذاران خارجی صورت گرفته و در نتیجه بستر سرمایه‌گذاری خارجی بسیار مناسب‌تر از قبل شده است.

در حقوق کنونی کشور، قوانین و مقررات متعددی یافت می‌شود که در عمل موانعی جدی را برای ورود سرمایه‌های خارجی به ایران فراهم کرده‌اند؛ مانند اصول (۴۴)، (۸۱)، (۸۲)، (۱۳۹) قانون اساسی، قوانین بودجه و برنامه‌های توسعه پنج‌ساله، قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی، قانون اصلاح مواد از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، قانون الحاق مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و قانون استفاده از منابع مالی خارجی، قانون داوری ملی، قانون داوری تجاری بین‌المللی، قانون الحاق ایران به کنوانسیون شناسایی و اجرای احکام داوری خارجی تنظیم‌شده در نیویورک ۱۹۸۵، قانون کار و قوانین مربوط به تأمین اجتماعی مقرراتی هستند که به‌طور خاص یا عام در موضوع تأمین مالی کاربرد دارند. آنچه در این نصوص جلب توجه می‌نماید این است که نمی‌توان از یک رویه واحد به‌منظور استفاده از این راهکار ضروری استفاده کرد. گاهی ملاحظه می‌شود آن دسته از اسناد و قوانینی که کارشان تنظیم خط و مشی‌ها و سیاست‌های کلان است وارد جزئیات شده‌اند و همانند یک قانون عادی یا حتی آیین‌نامه به مسئله و طرح موضوع پرداخته‌اند یا بالعکس. این مسئله در قوانین مختلف برنامه پنج‌ساله توسعه ملموس‌تر است.